

Bảo động hai loại vi phạm nghiêm trọng luật đất đai DO NGƯỜI CÓ CHỨC VỤ, QUYỀN HẠN THỰC HIỆN

● Phương Anh

Luật đất đai sửa đổi năm 2003 có nhiều điểm mới, tiến bộ, phản ánh đúng tình hình thực tế, trên cơ sở đúc kết kinh nghiệm của hơn 10 năm thi hành Luật đất đai năm 1993. Luật đất đai 2003 đã đặc biệt chú ý, qui định đầy đủ về quản lý đất đai của cơ quan Nhà nước, quyền và nghĩa vụ của người sử dụng đất... Luật và các văn bản hướng dẫn thi hành Luật đã có đủ nhưng điều thật đáng buồn là chính một số những cán bộ thay mặt Nhà nước chấp pháp ở một số địa phương lại vi phạm Luật. Qua thực tế giải quyết các khiếu nại, tố cáo và giải quyết tranh chấp đất đai trong những năm qua, qua công tác kiểm tra việc thực hiện Luật đất đai trong phạm vi cả nước của 13 đoàn kiểm tra của Bộ tài nguyên và Môi trường đầu tháng 8, qua thông tin trên báo chí, đài phát thanh, truyền hình ở Trung ương và địa phương, cho thấy hai hành vi nổi bật vi phạm nghiêm trọng Luật đất đai do những người có chức, có quyền (quan chức) thực hiện là: - Lợi dụng chức vụ, quyền hạn để "chia chác" đất cho nhau; - Vi phạm quyền và lợi ích hợp pháp của những người dân bị thu hồi đất, giải phóng mặt bằng, tái định cư...

● VỀ HÀNH VI LỢI DỤNG CHỨC VỤ, QUYỀN HẠN ĐỂ "CHIA CHÁC" ĐẤT ĐAI

Chúng tôi chỉ nêu những vụ mà báo chí đã phanh phui, đã được xử lý, đang xử lý hoặc chưa xử lý như:

Vụ các quan chức "chia chác" cho nhau và bán đất ở Phú Quốc (Kiên Giang) biến hàng chục ngàn ha đất của Nhà nước thành đất trang trại, nơi nghỉ mát kinh doanh của các quan chức. Nguyên Chủ tịch, phó chủ tịch huyện đảo Phú Quốc đã ra toà; Vụ các quan chức ở huyện Đố Sơn (Hải Phòng) không chỉ dùng quyền hành cá nhân, mà quyền hành của tập thể thậm chí là của cấp uỷ Đảng đã chia đất cho nhau, và chia cho cả một số quan chức thành phố Hải Phòng, vụ án đã được thụ lý và chờ xét xử. Vụ xẻ thịt tại lòng hồ Trị An ở Tây Ninh (Đông Nai) biến thành đất tư để nuôi cá, làm nhà, xây biệt thự... đã được phanh phui. Mới đây lại phát hiện các quan chức thị xã Phú Thọ chia chác cho nhau đất, nhưng chưa thấy xử lý và vụ cấp "đất dân dân, toàn quan hưởng lợi" ở Hưng Yên... còn và nhiều vụ khác ở một số tỉnh khác...

Những hành vi vi phạm Luật đất đai của những người có chức, có quyền nói trên làm cho mọi người suy nghĩ hành vi lấn chiếm đất đai của người dân tất nhiên phải

bị xử lý nghiêm minh, còn đối với các hành vi nêu trên của các quan chức thì không phải là lấn chiếm, mà là chiếm đoạt một cách trắng trợn, công khai, lợi dụng quyền chức, có khi là của cả tập thể để chiếm đoạt, biến đất công thành của riêng mình, hoặc cho gia đình, họ hàng mình. Những hành vi này là rất nghiêm trọng, có thể thay từ "chia chác" bằng từ chiếm đoạt thì đúng nghĩa hơn.

Đã đến lúc Đảng và Nhà nước ta phải kiên quyết lên án, xử lý công khai và nghiêm minh những hành vi vi phạm nghiêm trọng Luật đất đai này. Dự luận cho đây là hành vi tham nhũng, có tính tiết tăng nặng là lợi dụng chức vụ quyền hạn và dựa vào tổ chức, nên phải quy định là tội phạm rất nghiêm trọng hoặc đặc biệt nghiêm trọng trong Bộ luật hình sự và Luật chống tham nhũng sắp được Quốc hội ban hành.

● VỀ HÀNH VI VI PHẠM QUYỀN VÀ LỢI ÍCH HỢP PHÁP CỦA DÂN

Luật đất đai và Nghị định 181 của Chính phủ đã quy định rất rõ ràng, cụ thể những trường hợp thu hồi đất, chính sách giải phóng mặt bằng, đền bù giá trị đất, đất tái định cư... Nhưng qua thực tế đơn khiếu nại, tố cáo và qua đợt kiểm tra của 13 đoàn kiểm tra của Bộ Tài nguyên và Môi trường cho thấy rất nhiều trường hợp thu hồi đất không đúng theo quy định của Luật đất đai, người có chức có quyền thường vận dụng "đất không có nguồn gốc hợp pháp" hoặc lấn chiếm đất đai, mặc dù người dân đã ở hàng mấy chục năm nay, hoặc thu hồi đất " vì mục đích an ninh, quốc phòng, lợi ích công cộng". Những trường hợp được vận dụng để thu hồi đất là thiên hình vạn trạng, nhất là thu hồi đất vì mục đích lợi ích công cộng. Một điều cần phải nói là quy hoạch sử dụng đất đai ở các địa phương hiện nay là không rõ ràng, thiếu công khai và thường được thay đổi không rõ vì nguyên nhân gì, do đó việc thu hồi đất đã luôn gây bức xúc, oan ức cho dân. Khi đất được thu hồi được sử dụng như thế nào cũng lại là vấn đề, nhiều thủ đoạn biến tướng để che mắt dân, rồi để chia chác cho nhau hoặc sử dụng không phải mục đích an ninh, quốc phòng, không phải vì mục đích lợi ích công cộng. Đất tái định cư thường ở xa, chưa xây dựng cơ sở hạ tầng đã ép buộc dân phải đến ở gây nên sự thiệt hại to lớn tới ổn định đời sống, công ăn việc làm và sản xuất kinh doanh của người bị thu hồi đất.

Những vi phạm của người có chức có quyền trong lĩnh vực này là rất rõ ràng và rất nhiều không phải là cá biệt. Những vi phạm này thường kéo theo và ẩn dấu những tiêu cực, tham nhũng hối lộ. Đây cũng là những vi phạm nghiêm trọng và có tính "điển hình" đối với Luật đất đai mà chủ thể thực hiện là những người có chức có quyền.



Ảnh minh họa

● VAI TRÒ GIÁM SÁT CỦA HĐND CÁC CẤP Ở ĐÂU?

Một vấn đề đặc biệt quan trọng được đặt ra là trước những vi phạm Luật đất đai do người có chức, có quyền thực hiện thì vai trò giám sát của HĐND các cấp đối với việc thi hành Luật đất đai có thể nói là rất kém hoặc không có hiệu lực và hiệu quả.

Là cơ quan quyền lực nhà nước ở địa phương, chức năng giám sát của HĐND là chức năng rất quan trọng. Từ trước tới nay việc thi hành Luật đất đai ai cũng biết có nhiều vi phạm, nhiều nổi cộm, nhiều nơi trở thành điểm nóng. HĐND ở các địa phương đều có đề ra chương trình giám sát thực hiện Luật đất đai. Nhưng có điều ngạc nhiên là những vụ vi phạm Luật đất đai ở địa phương nào cũng có, có những vụ rất nghiêm trọng nhưng không do HĐND địa phương, cơ quan giám sát phát hiện ra, mà thường do dân tố cáo, hoặc báo chí phanh phui. Vậy nguyên nhân do đâu? Theo chúng tôi, có thể khẳng định là sự giám sát của HĐND về thi hành Luật đất đai là rất kém, không có hiệu quả hoặc có phát hiện vi phạm nhưng được cơ quan Nhà nước giải trình rồi cũng qua. Nguyên nhân chủ yếu của việc giám sát kém và không có hiệu quả phải chăng các Đại biểu HĐND phần lớn cũng là những người có chức, có quyền trong cơ quan hành chính địa phương. Chủ tịch và hầu hết các Phó chủ tịch, các giám đốc Sở là đại biểu HĐND, ngoài ra các Đại biểu khác của HĐND tỉnh thì hầu hết cũng là các quan chức của huyện và rất ít là ở xã. Vì vậy khi làm chức năng giám sát các đại biểu HĐND vừa là cơ quan quyền lực, vừa đồng thời là cơ quan hành chính. Cho nên không ai lại tự mình vạch ra khuyết điểm, vi phạm của chính mình.

Đây là vấn đề cần xem xét về tổ chức, cơ cấu của HĐND thế nào để có thể khách quan, vô tư trong khi giám sát. Mặt khác, cũng cần xem lại cơ chế giám sát của HĐND như thế nào cho có hiệu quả và hiệu lực. Một vấn đề đặt ra là sự lãnh đạo của Đảng đối với hoạt động của HĐND nói chung và đối với chức năng giám sát nói riêng. Nếu Đảng không đặt thành một chức năng quan trọng của HĐND là giám sát, không có lãnh đạo, có phương hướng, nội dung và cơ chế giám sát thì HĐND không thể thực hiện giám sát có hiệu quả và có giám sát cũng chỉ là hình thức bề ngoài.

Việc vi phạm nghiêm trọng Luật đất đai do người có chức vụ, quyền hạn thực hiện là đáng báo động. Dự luận đòi hỏi trong thời gian tới phải nghiêm túc xử lý người vi phạm, sửa đổi, bổ sung Luật, và cơ chế giám sát phải được điều chỉnh để Luật đất đai nói riêng, pháp luật của Nhà nước nói chung được thực thi hiệu quả ■

ĐÓNG GÓP Ý KIẾN VÀO DỰ THẢO VĂN KIẾN ĐẠI HỘI X CỦA ĐẢNG:

Đánh giá thành tựu 20 năm đổi mới hệ thống chính trị và xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN hiện nay

● Lê Nguyên

I. Đánh giá thành tựu của 20 năm đổi mới là vấn đề có ý nghĩa vô cùng quan trọng để vững tin vào bước đường đổi mới đã đi và sắp tới phải làm để “sớm đưa đất nước ta ra khỏi tình trạng kém phát triển”. Khi đánh giá thành tựu của 20 năm đổi mới có một loại ý kiến mà nhiều người quan tâm là “Đổi mới về kinh tế thì thành tựu đã rõ, nhưng đổi mới về chính trị thì còn ít, chưa tương xứng, đồng bộ với thành tựu về kinh tế”.. Chúng tôi không đồng ý

với loại ý kiến trên và nhận thấy: Đảng và Nhà nước ta đã có khái niệm mới về hệ thống chính trị nước ta và ngày càng làm rõ hơn nội dung của hệ thống chính trị, từ đó không

ngừng đổi mới, kiện toàn hệ thống chính trị, xây dựng nền dân chủ XHCN để vừa là mục tiêu vừa là động lực của công cuộc đổi mới. Hệ thống chính trị nước ta hoạt động theo nguyên lý “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ”. Với nhiệm vụ của Hội luật gia và tôn chỉ, mục đích của Tạp chí Pháp lý cơ quan của Trung ương Hội luật gia Việt Nam, chúng tôi phát biểu một số ý kiến về đánh giá đổi mới hệ thống chính trị trong 20 năm qua.

+ Đảng công sản Việt Nam là bộ phận của hệ thống chính trị, vừa là hạt nhân lãnh đạo, nhưng hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp, pháp luật, không chấp nhận đa nguyên chính trị, đa đảng đối lập. Muốn vậy, Đảng đã xây dựng và tự chỉnh đốn Đảng. Nghị quyết TW 6(lần 2) khóa 8 đã đề ra xây dựng chỉnh đốn Đảng về quan điểm lập trường chính trị, về phẩm chất đạo đức, về tác phong, phương thức lãnh đạo. Dự thảo văn kiện nêu ra “nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng” là rất đúng đắn, bác bỏ quan điểm sai trái của một số người có



Ảnh minh họa

ý đồ hạ thấp hoặc bác bỏ sự lãnh đạo của Đảng ta.

+ Về Nhà nước pháp quyền của dân, do dân, vì dân dưới sự lãnh đạo của Đảng. Khái niệm Nhà nước pháp quyền XHCN VN mới được chính thức sử dụng từ Đại hội Đảng lần thứ 8. Đây là Nhà nước của dân, do dân, vì dân, tất cả quyền lực Nhà nước đều thuộc về nhân dân. Quyền lực Nhà nước là thống nhất, có sự phân công rành mạch và phối hợp giữa các cơ quan Nhà nước trong việc thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp, tư pháp